«Алтаргана-2006»

ДҮТЭЛҮҮРЭЙХИД ДҮҮРЭН БЭЛИГЭЭ САЛГИДУУЛАА

Нагмид Цыденов

ГИМН «ТҮРЭЛ НЮТАГ»

Үгэнь А.Зандеевагай, П.САМБУЕВАЙ
Хүгжэмынь Т.ШАГДУРОВАГАЙ

Бунхан уула түшэгтэй
Баян Дүтэлүүр нэмжиих.
Бадма сэсэг шэмэгтэй
Баяд наданаймни нютаг.
Эго нютагаа
Энхэрэн ябаал.
Түрэл тоонтоёо
Үүрэрэн дуулаал.

Дүүрэн баян хэшэгэрэрэ
Дүтэ гэһэн нэрэтэй.
Дууша малша зоноороо
Дуулим Захаамшиндаа суутай.
Түрэл тоонто нютагаймаа
Тухэл шарайн һайхан даа,
Ут гарбалаа сахиһан
Утан түрэл тоонтомни.

Түрэл тоонто Дүтэлүүр нютагайнгаа (Захаамин) байгуулагдаһаар 50 жэлэйнгээ ойн баярай концерт наадаяа энэ һуурилгаһан **«Алтаргана-2006»** гэһэн Бүгэдэ буряадай уласкоорондыһ фестивальда зорюулжа, Х.Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын академическэ театрай залаар дүүрэн хараглаадаяе тэмэндэ үрнйан байна.

Хун шубуун гарбалтай,
Хуһан модон сэргэтэй...

Дүтэлүүрэйхидэй фойе соо дэлгэһэн выставкэ дүүрэн хэшэгтэй нютаагаархидайнь - уран гартай, ажалша сэдьхэлтэй, баян наантартай зоной ажаһуулан, ажаһуудаг тухай гэршэлнэ, хөөрэнэ, харуулна. **Хэшэгтэ Ламажапов** модоор гоё һайхан шатар нинлэн дархалһан байна. Модоор хэгэдэһэн **Цыбик-Доржо Дылгировэй** (шоно), **Балган Гуржапов** (морин) уран бүтээлнүүд мастериуудай угай бэлиг харуулна. **Б.В.Базаровай** уран зургууд түрэл нютагаа сүүрхүүлна. Географиин багша **Светлана Будаевна Базарова,** түүхэн музей байгуулгада хүсэл ороолгоо гарганаһан **Нина Будаевна Цыденова** уран гартаная, урлинай эдэ хэрэгсэлнүүдтэй танилсуулба. 1980 ондо нээгдэһэн музейн нээлгэдэ, ажалда **Родион Галданович Гармаев** ехэ габьяатай байна. Барон Унгерные граждан дайнай үедэ намналсаһан П.Е.Щетинкин тухай материалнууд, тус музей соонь олон юм. Гурбан таһарһаа бүридэһэн музейн баялиг байгаалиин, түүхэ-хизаар шэнжэлэгэн, этнографическа шэгэлэлээр хубааргданхай гэжэ тэдэнэй хөөрөөнөөр мэдэбэбди. Түмэр дээрэ һиилэдэг **С.Ц.Цыденовай хүдэлмэринүүд** эндэ харуулагдаба. Хубсаһа гоёор оёдог **Т.В.Сосоровагай** уранаар бүтээһэн буряад малгай, дэгэл, тэрлиг, платя, пиджак эндэ харуулагдаа.

Фойе соохи выставкэ дээрэнь сагаан эдэзэн табаг, мяхан табаг, аршаан ундан дүүрэн хэшэгтэй дүтэлүүрэйхидэй баян сэдьхэл гэршэлбэ: зоохэй, саламат, тарган хониной, үхэрэй дела, үбсүү, эльгэ дотор, талханай зуйлнүүд, Юхтын, Хасарсуунай эмтэй домтой аршаан унданууд эндэ табигдаба. Малша, ажалша нютаагаархидайнь хүндэмүүшэ сэдьхэлэй эзэ выставкэ дэмжэбэ. Тэбхэр табин жэлэй саана Дүтэлүүр нютагыг байгуулһан габьяатай хүнүүд тухай выставкэн стендүүд, залай хананда харуулагдаһан баримтата фильм, концертын үзэдэлнүүд гэршэлнэн байна. Түрүүшэн түрүүлэгшэ **Н.А.Андреев,** колхоз бии болголсоһон, үндэһэн **һуури** барилсаһан **Д.Ш.Цыденов, О.Н.Алюшеев** болон бусадай нэрэнүүдые хүн зондо мартагдахагүй байха.

ТҮРЭЛ ТООНТОЁО ТҮҮРЭЭН ДУУЛАЛДАЯЛ!

Хун шубуун гарбалтай буряад үзэаатанайнгаа һуур нүдые дэмжэнэн, сагаан гоё хубсаһатай басагадай гүйсэдхэнэн «Хун шубууд» хатараар дүтэлүүрэйхидэй тоосоото концерт эхилэн байна. «Алтан тургалдай-2006» гэһэн республиканска конкурсын Гран-при шанда хүртэнэн **Сэсэгма Дугарова** олондо мэдэгдэг «Алтаргана» гэһэн дуугаа хаһинуулба.

Түрэл буряад арадайнгаа өохор **«Жаргаланта»** фольклорно ансамбль, «Улын оройгоор» гэһэн арадай дуубе **Алёна Радиаева** гэршэдэ гүйсэдхэбэ, бэлигээ харуулба. Республика соогоо мэдэгдэг болоһон **«Зэмхэ Сэсэг»** хатар дуу, хүгжэм гүйсэдхэбэ. Эрэшүүлэй, эхэнэрнүүдэй ансамблынууд ехэ зохидоор дуулажа, халуун альга ташалгаар үгтагдаһан байна. Буряад арадай дуунуудые, «Хонгоодоор», «Захаамин» гэһэн дуунуудые тутуудаа баринһан эрэшүүд эрэхэгэ зоригтойгоор гүйсэдхэжэ, олондо найшаагдаба.

Үнинһөө хойшо уран һайханай харалгада хабаадаһан, аяар 1954 ондо Москвада шалгарһан **Нагмит Цыденов** хуур дээрэ наадан байжа, «Манай кавалери» гэһэн урданай дуу дуулаба.

В.Б.Прокопьев амаршална

Ш.Г.Цыбиков

Чингис Цыденов

Шагдуровтанай бүлэ дуулана

Дүтэлүүрэй арадай театр

Эдиршүүлэй бүлэг «Дэлхэй минии альган дээр» гэһэн С.Манжигеевэй дууе гоёор дуулаһан байна. **«Нютагай нэгэ үзэгдэл»** гэһэн үзэгдэлдэ наадаһан артистнууд **(режиссёрынь Н.А.Эрдынеева)** эндэ суглараглаадые ехэ хухэлэбэ, энэлэгэбэ. Һайхан, уян хоолойтой **Чингис Цыденовэй** дуун зүрхэ сэдьхэлдэмнай хадуутдажа, уярма һайхан мэдэрэлэ түрүүлээ.

Нютаг тухай дуугаа республика соогоо мэдэгдэжэ болоһон, гоёор хубсаһан **Татьяна, Юрий Шагдуровтан** гүйсэдхэжэ, шагнагшадые ехэтэ баясуулһан байна.

Зүүн зүгэй, буряад, монгол хатарнуудадүтэлүүрэйхидэй программые шэмэглэбэ. Хараглаадай сэдьхэл ханаһан, баясуулһан программа бэлдэгэдэ республикын соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэд - соёлой-социальна комплексын уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ **А.В.Цыденова,** хүгжэмэй талаар хүтэлбэрилэгшэ **Т.Г.Шагдурова,** мүн режиссёрнууд **Н.А.Эрдынеева, Т.Ц.Гармаева** гэгшэдэй үүргэ ехэ байна. Тус концертыень республикын соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ **Е.Ц.Доржиева,** мүн **Ю.Ш.Шагдуров** гэгшэд бэрхээр хүтэлбэрилбэ.

Концертын түгэхэндэ Захаамингай аймагай гулваа **В.В.Алюшеев,** нютагайнь (поселениин) дарга **Ш.Г.Цыбиков,** республикын соёлой министр **В.Б.Прокопьев,** РЦНТ-гэй директор, России болон Буряадай соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ **Н.Г.Донсоронова,** Арадай Хурлалай депутат **Н.М.Зубаревай туһалагшанар, «Горная Закамна»** гэһэн нютагаархидайнь нэгэдэлэй түрүүлэгшэ К.Ц.Дареев болон бусад нютагаархидыень тайзан дээ гаража, халуун амаршалга хүргөө.

- «Алтаргана» һайндэрэймнай урда тээ айлшалһан, тоосоһон дүтэлүүрэйхидэй концертын баян программа ерээдүй тэсэшэ зоригжон дабшажа байһые харуулна. Эдиршүүл, залуушуулһаа эхилээд, наһатай, зоной хабаадажа байһан ушар, 1954 ондо Москвада тоосоһон наһажаал артистын харуулжа байһан бэлиг саашдаа залуу зондо жэшээ болохо, шэнэ түсэбүүдэ зоригжуулха байха. Эндэ туһалһан аймагай бүхы хүтэлбэрилэгшэдэгэ, нютагай дарганарта халуун баяр хүргэнэбэ - гэжэ соёлой министр В.Б.Прокопьев хэлээд, соёлой-социальна комплексын хүгжэлтэдэ 50 мянган тухэриг дамжуулба.

Арадай Хурлалай депутат **Н.М.Зубаревай туһалагша С.В.Ефимова** һайн һайхание хүсэн, мүнгэ бэлэглээ. РЦНТ-гэй зүтөөө Н.Г.Донсоронова ехэ бэлэг - хүгжэмэй центр арадай театрай режиссер Н.А.Эрдынеевада үгтэбэ. Эрдэмэй болон һурасалсаай министерствын зүгөөө **Т.Д.Жалцанова,** БГУ-һаа **Ц.Р.Базарова** гэгшэд үгэ хэлээ, амаршалаа. Наян хүнөөө бүридэһэн Дүтэлүүрэй делегациие Улаан-Удэдэ ажаһуудаг нютагай соведэй гэшүүд, нэгэдэлэйхидэ амаршалжа, бэлэг сэлэг барюуба. Жэшээнь, улаан-удынхидэ түрэл тоонто Дүтэлүүрэйнгээ комплексдо компьютер бэлэглэһэн байна.

Буряад зонойгоо **һур нүүдые, уданая ёно заншал, соёл, түүхэ дээрэ үргэжэ ябаһан дүтэлүүрэйхидэгэ, соёлой-социальна комплексдо 1 миллион тухэриг мүнгэн дэмжэлгэ саашанхи хүгжэлтэдэ аймагай гулваа В.В.Алюшеевэй дамжуулха тухай соносхоходонь, зал соохи зон халуун альга ташалгаар, баярай хашхараагаар үгтаа.**

Дүтэлүүрэй хүдөөгэй поселениин дарга **Ш.Г.Цыбиков** баярай үгэ хэлэхэдээ, туһалажа хүргэһэн бүхы зондо, Соёлой министерствэдэ, аймагай дарганарта, хүршэ нютагуудай хүтэлбэрилэгшэдэгэ, нютагаархидтаа зүрхэ сэдьхэлэй баяр байсхалан хүргөө, намартаа үнгэргэдхэ Дүтэлүүр нютагайгаа 50 жэлэй ойн баярай һайндэртэ нютагаархидыг үриба. Туһалажа үзүүлэн зондо баярай бэшэгүдые Ш.Г.Цыбиков барюулаһан байха юм. Дүрбэн гэршэ бэлигтэй, дүүрэн хэшэгтэй, бэлэгтэй Дүтэлүүр нютагаархидта зол жаргал, эдүүр энхэ, эбтэй эетэй, бурхаитай бүянтай ябахыень хүсэе, алтан ойнгоо баярай һайндэрые үндэр хэмжээндэ үнгэргэхыень үреэе! «Алтарганын» һайндэрөөр амаршалая!

Бэлигма ОРБОДОЕВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Дүтэлүүрэй соёлой-социальна комплексын тоосоото удэшын үедэ.

Радна-Нима БАЗАРОВАЙ фотонууд.

Алена Радиаева

«Зэмхэ сэсэг» хатарна